

Het huis was overgroeid met klimop.

‘Het is in goede staat,’ zei de makelaar terwijl ze opkeek van haar telefoon. ‘Het is tien jaar geleden nog gerenoveerd. Zullen we even binnen kijken?’ Ze wachtte niet op antwoord en haalde een sleutel uit haar tas.

Pol ging als eerste naar binnen, ze liep door de gang naar de woonkamer en meteen door naar de keuken, waar ik de achterdeur voor haar opendeed zodat ze de tuin in kon. Ze rende naar een rozenstruik in de hoek en begon te graven. Ik zei haar dat ik zo terug zou komen en liep een rondje door het huis. De woonkamer was licht, met grote ramen aan de achterkant, de zee was binnen te ruiken en te horen, alsof het huis ademde. Misschien was het de wind die ik hoorde, niet de zee. De houten vloeren waren mooi, de grijze tegels in de badkamer minder, de muren moesten gewit worden. Het was een vriendelijk huis, de treden van de trap bewogen mee terwijl ik naar boven liep, de overloop kraakte, ik kon door de ramen aan de achterkant de duinen zien. De kamer aan de voorkant kon de slaapkamer worden, de achterka-

mer een atelier. In de badkamer was een ligbad, dat was leuk voor Pol, de poedel, de waterhond. Onder de trap naar zolder was een bergruimte. Voor de vorm deed ik de deur open, ik keek in het donker, rook schimmel, deed de deur weer dicht, hoorde iets of iemand ritselen. De zolder zou ik later bekijken, ik wilde terug naar beneden.

De makelaar stond nog bij de achterdeur. Ik riep Pol, ik had genoeg gezien. Ze lag nog steeds half onder de struik en keek op maar ze kwam niet. Ik riep haar nogmaals, dwingender, ze kwam nog steeds niet en ik liep naar haar toe om haar te pakken, waarop ze kwispelend wegrende, verder de tuin in – ik had haar in tijden niet zo opgetogen gezien. De makelaar vroeg of ik nog verder wilde kijken.

‘Ik neem het,’ zei ik. Pol had besloten.

De makelaar leek niet verbaasd. ‘Ik moet weg, maar je kunt wat mij betreft nog wel even blijven, dan geef ik je de sleutel. Ik bel later vandaag of morgen om een afspraak te maken voor het tekenen.’

Ik liep de woonkamer in. Voor de ramen aan de voorkant van het huis hingen zware, donkerrode gordijnen die ik dicht en weer open schoof. Ik hoorde de voordeur dichtslaan, de auto van de makelaar starten. Ik zwaaide toen ze wegreed, mijn vingers waren grijs van het stof. Ik overwoog de gordijnen buiten te hangen zodat het stof eruit kon waaien, ze zagen er verder nog goed uit. Door het zijraam zag ik een man over het pad naast het huis fietsen. Hij remde vlak voor de sloot af, liet zijn fiets vallen en sprong tussen het riet, dat opzij knakte, hij dook

in het water en kwam boven met Pol. Pol! Ik rende naar buiten.

‘Niks aan de hand,’ zei de man. Hij zette Pol neer op de kant, ze schudde zich grondig uit. ‘Ik was er op tijd bij. Ik zag haar in het water springen, haar halsband zat vast in het riet en ze kwam er niet uit. Ik kon niet inschatten of ze nog adem kon halen, dus ik dacht: ik spring erin.’

‘Je bent een held.’ De tranen sprongen in mijn ogen. ‘Je hebt haar gered.’

‘Ik fietste toevallig langs. Jij bent zeker de nieuwe buurvrouw.’

Ik knikte en stak mijn hand uit om hem uit de sloot te helpen.

‘Mooi dat het huis eindelijk verkocht is. Ik ben Marcel.’ Hij pakte mijn hand en ik trok hem naar boven.

‘Iris. Kan ik een handdoek voor je halen?’ Pol schudde zich nog een keer uit.

‘Ik kom wel een biertje drinken als je verhuisd bent. Mocht je ergens hulp bij nodig hebben, laat het me weten. Ik woon daar.’ Hij wees naar de overkant en veegde het kroos van de mouw van zijn windjack aan zijn spijkerbroek. Zijn laarzen waren vol water gelopen. Hij trok ze uit en goot ze leeg, eerst de linker, daarna de rechter. Hij was mager, zijn wangen waren ingevallen waardoor zijn neus nog groter leek dan hij was en zijn bouw was tenger, bijna meisjesachtig. ‘Ik heb vorige week nog een schaaap uit het water gehaald. Hun vacht wordt nat en dan kunnen ze er niet meer uit.’

‘Houd je schapen?’

‘Nee, dat schaap was niet van mij, ik zag haar onderweg. Ik doe in klokken en horloges, voornamelijk antieke, ik knap ze op en verkoop ze. En jij?’ Hij kamde zijn haar met zijn vingers, bond het naar achteren in een staartje.

Ik vertelde dat ik kunstenaars was, hij kende mijn werk niet.

‘Ben jij de drukte van de grote stad ook ontvlucht?’

‘Zo zou je het kunnen noemen.’

‘Het is mooi hier,’ zei Marcel. ‘Het is erg stil. Dat vind ik zelf niet erg, hoe stiller hoe beter. Maar niet iedereen kan ertegen.’ Hij haalde een pakje shag uit zijn broekzak, het was nat geworden. Hij stopte het weer terug. ‘Hoe heet ze eigenlijk?’

‘Pol.’

‘Mooie naam. Maar ik krijg het koud, ik ga ervandoor. We zien elkaar nog.’

Ik bedankte hem nog een keer. Hij tikte tegen de zijkant van zijn hoofd alsof daar een pet zat en pakte zijn fiets van de grond. Pol liep naar hem toe, hij aaide haar en fietste het stukje naar de overkant. Ik zwaaide toen hij omkeek.

Onderweg naar de stad begon het te regenen. We reden van het donker naar het licht, naar lichtjes. Ik kende deze weg goed, ik had hem in de jaren waarin ik les gaf op de kunstacademie in Den Haag vaak gereden. Mijn lichaam wist waar de afslagen waren, ik hoefde nauwelijks na te

denken. Pol zat naast me in het kinderzitje. Haar blik was dromerig, als we lang door zouden rijden zou ze zo in slaap vallen, zittend, zou ze langzaam naar beneden zakken. Na thuiskomst ging ze direct naar bed. Ik haalde dozen van de vliering en pakte tot diep in de nacht spullen in. De volgende dag tekende ik het contract. De etage in Amsterdam hoefde ik niet direct te verkopen, ik besloot hem aan te houden voor als ik nog eens in de stad wilde slapen. Dat was tenminste wat ik mezelf voorhield. Ik hoopte toen nog dat Berend terug zou komen.

Berend was in januari naar Brazilië vertrokken om onderzoek te doen naar gouden leeuwaapjes. Hij had eigenlijk zeven maanden geleden moeten terugkomen, maar in plaats van een e-mail met vluchtgegevens had ik een mail gekregen waarin stond dat hij verliefd was geworden op zijn assistente Janneke en dat ze daar voorlopig zouden blijven om vervolgonderzoek te doen. Ik wist helemaal niet dat hij Janneke leuk vond, hij had altijd met minachting over haar gesproken. Misschien was de minachting een masker geweest. Zij wist alles van de gouden leeuwaapjes. Ik wist alleen wat Berend me over ze verteld had: dat ze in Brazilië leefden, dat ze ernstig bedreigd waren en dat de vrouwtjes twee jongen per keer kregen, waarvan ze er een op de buik en een op de rug droegen. We waren bijna vijftien jaar samen geweest.

Het ging nu beter dan de eerste paar maanden, waarin ik alleen naar buiten ging om boodschappen te doen en Pol uit te laten. Maar ik kwam nog steeds niet verder dan het verschuiven van kleine dingen. Ik had mijn werkaf-

spraken in eerste instantie verzet, daarna afgezegd – ik kon niet goed denken, laat staan werken. Het stelde me teleur dat ik er zo slecht mee om kon gaan. Toen Berend en ik elkaar ontmoetten, was ik zo zelfstandig. Ik had al twintig jaar succes terwijl hij nog met zijn promotie-onderzoek moest beginnen. Ik had altijd meer verdiend dan hij, ik was veel bekender. Ik had vaker mensen verloren, vaker liefdesverdriet gehad, ik was eerder verlaten. Nu wist ik niet hoe ik de draad moest oppakken. Ik kon de draad niet eens goed zien. Berend had na zijn e-mail niets meer laten horen. Hij had helemaal niet naar Pol gevraagd. Zijn zus en zwager waren op een zaterdag een aantal dingen komen halen, de rest had ik opgeslagen. Maar alles in het huis en in de buurt deed me nog aan hem denken en ik had het gevoel dat ik in cirkels bewoog. Het zou een opluchting zijn om weg te gaan.

Drie dagen later verhuisde ik de belangrijkste spullen met behulp van Sally en Raja. Raja kon niet meer tillen dus ze zette koffie, maakte broodjes en wandelde met Pol. Sally had haar nieuwe vriend Jim meegenomen om te helpen sjouwen. Ik kende Raja en Sally allebei al jaren, Sally was ook kunstenaar, we hadden elkaar tijdens een expositie in het begin van onze carrières ontmoet, Raja kende ik uit de buurt. Raja en Sally hadden elkaar via mij ontmoet en waren bevriend geraakt.

Het verhuizen ging sneller dan ik verwacht had. Ik dacht soms even niet aan Berend en als ik dat wel deed, zei Sally iets gemeens over hem waar ik om moest la-

chen. Ik had het contact in de tijd ervoor afgehouden omdat ik me niet in staat voelde om met mensen te praten, maar het ging vanzelf, ik maakte zelfs een aantal grapjes. We dronken die avond bier zoals we dat vroeger deden en ze gingen pas laat weg. Ik liet ze uit, zwaaide even en bleef achter de voordeur naar hun stemmen luisteren tot ze te ver waren om ze nog te horen – de harde lach van Sally maakte me aan het lachen. Toen het stil was, liep ik naar de woonkamer. Pol lag op een van de dozen te slapen. Ik aaide haar rug en nam de tas met beddengoed mee naar boven.

Op de trap hoorde ik alleen mijn voetstappen en ademhaling. Ik had uitgezien naar stilte, maar ik had niet verwacht dat ik mezelf daardoor zo hard zou horen. Door het raam van de slaapkamer zag ik dat het licht in het huis aan de overkant nog brandde. Het gordijn bewoog, misschien stond Marcel daar ook bij het raam te denken. De lamp in zijn voorkamer was het enige licht in de omgeving en toen hij uit ging, zag ik alleen nog contouren, donkergrijs tegen zwart.

Het was goed om afstand te nemen. Ik zag ernaar uit om een atelier te maken in de achterkamer en om weer aan het werk te gaan. Het was hier mooi. Het was een nieuw begin. Ik maakte het bed op, vond de muur zonder te struikelen en liep voorzichtig over de donkere trap naar beneden om Pol te halen.

De volgende ochtend werden Pol en ik vroeg wakker. Ik trok mijn beige regenjas over mijn pyjama aan, ik was

niet van plan om lang te wandelen en verwachtte niet dat we iemand tegen zouden komen. Op het pad naast het huis rook ik de zee en ik kreeg opeens ontzettende zin om naar het strand te gaan. Pol leek hetzelfde idee te hebben, dus we liepen door. Hoewel er geen mensen waren, was het niet stil – een vogel ritselde door een struik, een konijn schoot weg toen ik keek. Er was ook beweging omdat het waaide – gras bewoog, bloemen. Mijn voeten bewogen het zand. De dag was helder, zoals water helder kan zijn.

Het schelpenpad eindigde op het laatste duin. Pol en ik renden naar beneden, bijna tot het water, we vertraagden in het rulle zand. We waren allebei niet meer zo snel als vroeger en ik had spierpijn van het sjouwen, maar het gevoel voor de zee was hetzelfde, de opgetogenheid. Het was te vroeg om ver te lopen, ik wilde koffie en Pol brokken, na een korte wandeling over het strand keerden we huiswaarts.

Vlak bij het huis verdween Pol achter een hoop zand, ze blafte alsof er iets mis was. Ik rende ernaartoe en zag toen ik om het zand heen gelopen was een vrouw in een donkerblauw mannenpak. Ze zat met haar knieën op een plastic zak en was met een klein schepje aan het graven. Pol stond voor haar te blaffen.

‘Stil maar,’ zei ik tegen haar, maar dat hielp niet. ‘Het is omdat je graaft,’ zei ik tegen de vrouw op kniehoogte, me bewust van de zichtbaarheid van mijn pyjamabroek onder mijn jas.

De vrouw kwam overeind. ‘Dat is ook gek.’

‘Ik heet Iris, ik woon hierachter, en dit is Pol.’

De vrouw veegde haar hand aan haar broek af en schudde de mijne, liet aarde achter. ‘Ah, de nieuwe buurvrouw. Marcel vertelde al dat het huis verkocht was.’ Ze liet Pol aan haar hand snuffelen. ‘Ik moet nu gaan, maar ik zou het leuk vinden om een keer verder te praten. Ik woon in het witte huis schuin achter dat van jou, kom eens langs. Ik ben Renée.’ Ze boog zich naar een plantje dat onder-tussen met wortels en al bloot lag, schoof het in een tas, aaide Pol en liep weg. ‘Ze lijkt me wel aardig,’ zei ik tegen Pol, die zich net had omgedraaid. Ze rende in een keer naar huis, het was knap dat ze al wist waar dat was.

’s Middags kocht ik in het dorp bloemen voor Marcel, om hem te bedanken. Ik twijfelde over rozen, koos uiteindelijk voor tulpen. Ik bracht ze direct langs. Hij vroeg of ik binnen wilde komen. Hoewel hij zelf op een kraker leek, was zijn huis ingericht als een oude boerderij.

‘Is die tafel antiek?’ Ik wees naar de grote donkere eet-tafel in het midden van de kamer.

‘Ik weet het eigenlijk niet. Hij is wel oud. De meeste meubels stonden er al toen ik het huis kocht, ik was eerst van plan om ze te vervangen, dat is er nooit van gekomen. Ik ben er ondertussen aan gewend geraakt. Het is niet echt mooi, hè?’

‘Ach, wat is mooi.’

‘Het zou verspilling zijn om ze weg te doen.’

‘Werk je hier ook?’ Ik zag nergens klokken of gereedschap.

‘In het schuurtje in de tuin. Ik ben het aan het afbouwen, ik kan mijn tijd beter gebruiken en voor het geld hoef ik het niet te doen. Een aantal jaar geleden heb ik een partij antieke klokken gekocht van een oude dame. Ik heb ze opgeknapt en verkocht, die dingen bleken een fortuin waard te zijn.’

Op de kast lag een sok waar een wit neusje uitstak. Marcel zag me kijken. ‘Dat is Elfje. Een vriend van me heeft haar bevrijd uit een laboratorium. Ratten zijn eigenlijk groepsdieren, maar zij is bang voor andere ratten, dat komt door de onderzoeken die ze met haar gedaan hebben.’ De rat kwam uit de sok en begon zich te wassen. ‘Ik heb een stichting opgericht die als doelstelling heeft pensioenen af te dwingen voor proefdieren en landbouwdieren. Het uiteindelijke doel is natuurlijk afschaffing van alle gebruik van dieren, dit is een tussenstap, en een manier om mensen bewust te maken van de dieren die ze gebruiken.’

‘Waar moeten al die dieren naartoe?’

‘Stichting Aap vangt de apen op, er worden soms honden, katten en knaagdieren herplaatst en er is een aantal boerderijen waar verschillende soorten dieren worden opgevangen. Een vriendin van me heeft een opvang voor ratten. Maar er is niet veel. Waar komt Pol eigenlijk vandaan?’

‘Uit het circus. Ik was helemaal niet op zoek naar een hond. Ik werkte aan een video op de Veluwe en verdwaalde onderweg naar mijn logeeraadres. Toen ik de weg vroeg bij een caravan, bleek de man die ik sprak de

directeur van een klein familiecircus te zijn. Pol kwam naar me toe, de man vertelde dat ze naar het asiel moest omdat ze te veel honden hadden en ik nam haar mee. Ik wist niet dat ze eigenlijk nog te jong was om bij haar moeder weg te gaan.'

'Je hebt haar een dienst bewezen. Hoewel het voor honden minder erg is om in een circus te werken dan voor wilde dieren, is het natuurlijk net zo goed uitbuiting.'

Ik liep naar Elfje en stak mijn hand uit zodat ze daaraan kon ruiken, maar ze negeerde me. Ik wendde me tot Marcel. 'Ik ben je heel dankbaar. Als ik ooit iets terug kan doen, moet je het laten weten.'

'Je hoeft niets terug te doen, ik ben blij dat ik in de buurt was. Er is nog wel iets wat ik je wilde vragen. Ik ben een website aan het maken over veganisme, met recepten, tips, redenen om veganistisch te worden, al die dingen. En een pagina met informatie over proefdieren. Ik kan het alleen niet goed opschrijven en ik ben ook niet goed in ontwerpen. Het moet simpel zijn en overzichtelijk en vrolijk. Misschien wil jij een keer met me meekijken? Als je het tenminste niet te druk hebt. Als kunstenaar heb je er vast oog voor.'

'Ik ben niet zo handig met computers, maar ik wil best meekijken.'

We liepen naar de werkkamer op de eerste verdieping, die uitkeek op de straat en op mijn huis. Het rook er muff en in de plooien van het donkerrode vloerkleed zat stof. Marcel zette de computer aan en pakte een draaistoel voor me. In de asbak naast het beeldscherm lagen peu-

ken en bierdoppen, op het toetsenbord lag as. Onder het bureau stonden een tweede monitor en een paar speakers, ik stootte mijn voet tegen een kist met snoeren. De screensaver was een foto van Elfje in haar sok. Marcel opende de bestanden, Pol sprong op schoot.

‘Ik zoek dus eigenlijk nog iemand om me te helpen met het uiteindelijke ontwerp en de interactie met bezoekers. Ik heb niet genoeg tijd om mensen te woord te staan, met de stichting en alles. En dat is wel het idee, dat er informatie te vinden is en dat mensen vragen kunnen stellen die dan zo snel mogelijk beantwoord worden, via een forum en een formulier op de site. Die informatie moet dan vervolgens weer verwerkt worden, zodat er steeds meer te vinden is. Ik weet natuurlijk niet of het onderwerp je überhaupt aanspreekt.’

‘Ik weet niet of ik er genoeg van weet, maar ik wil het best proberen.’

‘Dat zou fantastisch zijn.’

2

Pol voelde zich snel thuis. In de stad was ze tevreden geweest, we wandelden veel en ze had vrienden met wie ze in het park speelde, maar ze was nu opgetogener en haar slaap was dieper dan de hazenslaapjes die ze eerder overdag deed. Ik voelde me schuldig over de jaren waarin ze tevreden was geweest maar niet gelukkig, over dat ik dat niet gezien had. We liepen elke ochtend door de duinen

18

naar het strand en soms aan het eind van de middag nog een keer, in de schemering. Het werd steeds later licht en vroeger donker en het donker leek hier meer te wegen dan in de stad.

Het liep tegen het einde van het jaar. Ik was rustiger dan eerder, maar ik had meer tijd nodig om te wennen dan Pol. Ik zag steeds dingen waarover ik Berend wilde vertellen: zeldzame dieren van wie hij vast de naam zou kennen, hoe het licht veranderde, de mist die op vroege donkere ochtenden over de duinen hing. En ik miste de beweging van de stad, het geluid van de trams, de stemmen onder mijn raam, de aanwezigheid van onbekenden achter zoveel voordeuren. Hoewel ik nadacht over nieuw werk, greep geen enkel idee me genoeg om aan de slag te gaan, dus richtte ik me op het huis. Voor kerst had ik de meeste kamers gewit en van gordijnen voorzien, en ik had de badkamer opnieuw betegeld. Ik kocht twee kerststerren en in de woonkamer zette ik een kandelaar neer die van mijn moeder geweest was.

Een jaar geleden waren Berend en ik met kerst naar een huisje in de Ardennen gegaan, hij zou vlak na oud en nieuw naar Brazilië vertrekken. Hij had zin in de reis gehad, hij las veel over de aapjes en de plek waar hij naartoe zou gaan. Hij was in tijden niet zo opgewekt geweest, we hadden bijna elke avond gevreeën. Misschien was hij toen al verliefd op haar.

Raja had Pol en mij uitgenodigd om op kerstavond bij haar te komen eten. Haar winkel was om de hoek van

mijn oude huis. Toen ik de straat in reed, werd ik overvallen door heimwee. De heimwee was ongericht, neeg evenveel naar de meerkoeten in de gracht en het water waar ze op dobberden als naar Berend en het huis waar we samen gewoond hadden. Mensen zouden nooit moeten verhuizen en nooit van iemand anders dan hun eerste liefde moeten houden. Ik veegde de condens van de ruit om beter zicht te hebben tijdens het inparkeren. De ruit besloeg direct nadat ik hem schoon had geveegd opnieuw, maar het wit was minder dicht.

Raja had lichtjes opgehangen en soep gemaakt, we aten in de winkel, met uitzicht op de straat. Pol ging op de bank liggen, tussen de katten, zoals ze altijd deed. Ik vertelde over de vogels die in mijn tuin kwamen, over de kleur van de lucht en de traagheid die in en rond het nieuwe huis hing; het klonk positief, alsof ik een goede beslissing had genomen door te verhuizen. Raja vertelde me nieuwtjes uit de buurt en over haar klanten. Ze had tweedehands meubels en curiosa verkocht tot ze twee jaar geleden een hersenbloeding had gekregen, waarna het inkopen niet meer ging en ze als pedicure was gaan werken. Achter in de winkel had ze een hoekje ingericht met een leunstoel en een felle lamp om de voeten uit te lichten. Soms bood ze aan om iets met mijn voeten te doen, maar dat wilde ik niet, het leek me ongepast, ze was zo tener en gerimpeld. We deden allebei ons best om vrolijk te zijn, maar de avond voelde als een afscheid en ik bleef niet lang. Op de terugweg reed ik te hard.

De volgende dag trok ik mijn rode jurk aan met mijn rode hakken. Berend hield niet van die jurk, hij had ooit gezegd dat het vanwege de kleur was, ik vermoedde dat hij hem te frivol vond. Ik zocht op de radio naar een zender met klassieke muziek, stak kaarsen aan en bakte een tulband. Toen hij klaar was, garneerde ik een stuk met poedersuiker en een takje hulst voor Marcel.

De lucht was donkergrijs en het waaide, Pol rilde toen we voor Marcels deur stonden. Het duurde lang voor hij kwam, ik belde nog eens aan en legde de onderkant van mijn jas over Pol heen om haar warm te houden. Marcel lachte toen hij ons zag en zei dat hij in de schuur aan het werk was geweest. Ik gaf hem het bordje met de tulband. Hij bedankte en vroeg of er eieren in zaten. 'Ja,' zei ik, 'maar wel biologische.' Hij keek afkeurend en zei dat het dan niet hoefde. In de biologische veehouderij is ook veel dierenleed, zei hij, en voor eieren werden ook kippen doodgemaakt: de haantjes nadat ze uit het ei kwamen en de legkippen als ze minder eieren gingen leggen. Ik bood mijn excuses aan en nam de tulband weer mee. Ik vond het overdreven van Marcel en ook een beetje on aardig. Ik besloot om het stuk naar Renée te brengen. Onderweg moest ik toch aan de haantjes denken.

Renée was wel blij met de tulband. Ik vertelde dat het een recept van mijn moeder was. Ze vroeg of ik binnen wilde komen en ging door haar knieën om Pol te aaien. 'Hallo Pol, ik had je nog helemaal niet gezien.' Als Pol een kat was geweest, had ze gespind, nu draaide ze om de benen van Renée. Renée pakte de plakrol die boven op

de kapstok lag en maakte haar pijpen schoon.

Op de donkergrijze bank in de woonkamer zat een witte kat. 'Dat is Walter. Ik heb twee katten, Theodor is buiten.'

'Wat is hij groot. Is hij van een speciaal ras?' Walter liep weg toen ik hem probeerde te aaien.

'Ik weet het niet, ik heb ze in een doos op een parkeerplaats bij een tankstation gevonden, ze waren nog heel jong.'

'Als ze maar lief zijn.'

'En als ze dat niet waren, was het ook goed.'

'Ja, het is onzin om dieren altijd maar lief te noemen. Als je dat over vrouwen zou zeggen, zou het beledigend zijn.'

De woonkamer was groter dan de mijne. Tegen twee muren stonden boekenkasten, onder het zijraam een brede ladekast. Op de tafel in het midden van de kamer lagen stapels boeken en papieren. Uit de boeken staken briefjes, sommige boeken leken meer briefjes te hebben dan pagina's. Veel ging over taal, ik herkende hooguit een tiende van de schrijvers.

'Wat een bibliotheek.'

'Dat is voor mijn werk.' Ze vertelde dat ze filosoof was en onderzoek deed aan de universiteit. Een zwarte kat kwam de kamer binnen. 'Daar is Theodor.' Hij ging op de bank zitten en keek naar ons. Pol en ik verstoorden de routine. Renée liep naar de keuken om koffie te zetten, Theodor bleef vanaf de bank naar me kijken.

'Woon je hier al lang?' vroeg ik toen ze weer binnenkwam.

Ze schoof wat boeken opzij en zette een kopje voor me neer. ‘Drie jaar.’

‘Dank je. Het is een mooi huis.’

Renée knikte. ‘En het is een mooie plek, zo verscho-
len. Ik zal je de tuin laten zien.’

Ik volgde haar naar buiten. Vanuit haar tuin was de mijne te zien en je kon zelfs in de huiskamer kijken. Omdat ik haar woonkamer niet kon zien was ik ervan uitgegaan dat ze die van mij ook niet kon zien en ik voelde me met terugwerkende kracht bekeken. Renée liep naast me en vertelde over de planten die in de lente zouden opkomen. Haar intonatie deed me aan Berend denken. Misschien gingen alle academici in de loop der tijd zo praten. Ik vroeg me af of ze hem kende. Ze keek me vragend aan. ‘Sorry,’ zei ik, ‘ik vroeg me af of je Berend kent, Berend de Jong, hij is bioloog en werkt aan de Universiteit van Amsterdam. Hij doet nu onderzoek naar gouden leeuwaapjes in Brazilië.’

‘De Jong? Nee, die ken ik niet.’

‘Dat is mijn ex. Ik dacht eraan omdat jij ook op de universiteit werkt.’

We stonden bij het water, dat aan de andere kant aan mijn tuin grensde. Pol liep naar de rand om te drinken. Renée had haar handen in haar zakken, haar schouders waren licht gebogen. Ik kende haar nog niet goed genoeg om te vragen waar ze aan dacht en voelde me genoodzaakt iets over het weer te zeggen. We spraken tegelijkertijd, we verstonden elkaar niet. Ik gebaarde dat zij het moest zeggen.

‘Ik vroeg me af wat jij eigenlijk doet.’

‘Ik ben kunstenaar.’

‘Zie je wel, ik dacht al dat ik je ergens van kende. Als ik me niet vergis, waren er laatst nog een aantal foto’s van je te zien in het Boijmans.’

‘Dat klopt.’ Het deed me goed om te horen dat ze die kende. Ik wees naar een pad aan de linkerkant. ‘Kun je vanaf daar naar het strand?’

‘Ja, ik heb mijn eigen pad. Ik ben opgegroeid in de buurt van de zee en ik heb jaren in de stad gewoond, maar ik ben blij dat ik nu weer ruimte om me heen heb.’

Pol was klaar met drinken en liep langs me richting het huis, het was te koud om lang buiten te blijven. Ik aaide haar in het voorbijgaan. Misschien zouden Berend en ik op een gegeven moment ook uit de stad vertrokken zijn.

Binnen vertelde ik over mijn werk. Renée bleek goed op de hoogte van de hedendaagse kunst. Ze zei dat de filosofie nog grotendeels een mannenbolwerk was, tenminste in Nederland. Ik zei dat de wereld nog steeds grotendeels een mannenbolwerk was en daar lachten we om. Na de koffie moest Renée weg, ze had een afspraak. Onderweg naar huis was ik optimistisch, ik had zin om weer aan het werk te gaan. Het was een goede beslissing geweest om hier te komen. Pol leek ook optimistisch, ze liep vlot naast me, maar misschien had ze gewoon honger, het was bijna etenstijd.